

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Tdo/71/2016
Identifikačné číslo spisu:	2514010197
Dátum vydania rozhodnutia:	13.10.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Juraj Kliment
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:2514010197.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Juraja Klimenta a sudcov JUDr. Petra Hatalu a JUDr. Petra Szaba v trestnej veci obvineného Ing. A. R. pre zločin vydierania podľa § 189 ods. 1 Tr. zák. prerokoval na neverejnom zasadnutí konanom 13. októbra 2016 v Bratislave dovolanie obvineného Ing. A. R. podané prostredníctvom obhajcu JUDr. Jána Chmela proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave z 10. decembra 2015, sp. zn. 6To/37/2015, a rozhodol

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolanie obvineného Ing. A. R. sa o d m i e t a.

Odôvodnenie

Okresný súd Piešťany rozsudkom z 25. februára 2015, sp. zn. 2T/67/2014, uznal obvineného Ing. A. R. za vinného zo zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1 Tr. zák., a to na skutkovom základe, že

dňa 9. marca 2012 v čase asi o 9.45 hod. v obci N., Y. J. V. XXXX/XX, v priestoroch penziónu R. nútil P. R., trvale bytom N., Y. J. V. XXXX/XX, pod hrozbou, že ho zastrelí a vystrieľa celú jeho rodinu i tých, ktorých pozná, aby mu vrátil finančné prostriedky, ktoré mu P. R. dlhoval po termíne splatnosti z titulu uzatvorenej zmluvy o pôžičke vo výške 600 000,- Eur zo dňa 21. júla 2010 medzi ním ako veriteľom a P. R. ako dlžníkom.

Okresný súd obvinenému Ing. A. R. za to uložil podľa § 189 ods. 1 Tr. zák., § 36 písm. j/ Tr. zák., § 38 ods. 3 Tr. zák. trest odňatia slobody vo výmere 2 (dvoch) rokov. Podľa § 49 ods. 1 písm. a/, § 50 ods. 1 Tr. zák. súd obvinenému podmienene odložil výkon trestu odňatia slobody so skúšobnou dobou v trvaní 2 (dvoch) rokov.

Proti tomuto rozsudku podali obvinený Ing. A. R. a prokurátor odvolania, ktoré Krajský súd v Trnave uznesením z 10. decembra 2015, sp. zn. 6 To 37/2015 podľa § 319 Tr. por. zamietol.

Proti rozhodnutiu podal obvinený Ing. A. R. prostredníctvom zvoleného obhajcu JUDr. Jána Chmela dovolanie. Dovolanie oprel o dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., teda s odôvodnením, že rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku.

V dovolaní namietol neexistenciu kamerového záznamu z 9. marca 2012 a na základe toho spochybnil svoju prítomnosť v čase spáchania skutku v hoteli R.. Obvinený ďalej podrobne rozviedol skutočnosti týkajúce sa pôžičky, jej ne/splatenia, skutkový stav, vplyv nevykonaných navrhnutých dôkazov na rozhodnutie (rekonštrukcia deja, objednávka alebo doklad o dodaní vína prostredníctvom svedka W. G.), ako aj hodnovernosť výpovedí svedkov W. G., R. G., H. G., U. S. a I. R.. Podľa obvineného bol nesprávne právne posúdený skutok, pretože súdy nezistovali, či sa on a svedkovia W. G. a I. R. v čase spáchania skutku nachádzali v hoteli, ani neskúmali závislosť svedkov na zamestnávateľovi poškodenom P. R.. Taktiež poukázal na priebeh hlavných pojednávaní, keď zo strany samosudkyne okresného súdu bolo obhajobe zamietané množstvo položených otázok pri výsluchu svedkov, samosudkyňa niekoľkonásobne obhajobu upozorňovala na poriadkovú pokutu, prerušovala záverečné reči, nesprávne poukázala na päť priestupkov obvineného napriek tomu, že stíhanie za ne boli odložené, pretože sa nestali a v jednom prípade bol priestupkovo postihnutý brat obvineného M. R., čím bolo porušené právo na obhajobu, rovnosť zbraní a kontradiktórnosť konania. Nakoľko sa odvolací súd nevyrovnal s obhajobou, skutkové okolnosti v popise skutku neposkytujú podklad pre naplnenie zákonných znakov zločinu vydierania a obvinený nemal motív na spáchanie trestného činu, dovolaciemu súdu navrhol vysloviť porušenie zákona v ustanovení § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. a rozhodnúť podľa § 386 ods. 2 Tr. por.

Dovolanie bolo zaslané na vyjadrenie Okresnej prokuratúry Piešťany a poškodeným P. R. a I. R..

Právo vyjadriť sa využil prokurátor Okresnej prokuratúry Piešťany, ktorý považoval napadnuté uznesenie za zákonné. Dovolanie obsahovalo duplicitné námietky, ktoré boli preskúmané v rámci konania pred súdmi nižšieho stupňa. Absencia kamerového záznamu nebola relevantná, keďže nešlo o jediný usvedčujúci dôkaz. Súdy ustálili vinu obvineného rozsiahlymi svedeckými výpoveďami a listinnými dôkazmi. Svedkovia obvineného usvedčili, pričom s rozpormi vo výpovediach sa okresný súd vyrovnal. Závislosť svedkov od poškodeného nebola preukázaná. Svedkovia pritom na hlavnom pojednávaní vypovedali po zákonom poučení a pod prisahou. Nestotožnil sa ani s argumentáciou obvineného o zaujatosti súdu a porušení práv na obhajobu. Je na zvážení zákonného sudcu, ako vyhodnotí prejavy strán, pričom je povinnosťou sudcu dbať na najúčinnéjšie objasnenie veci. Podľa prokurátora nedošlo k naplneniu dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., preto dovolaciemu súdu navrhol dovolanie obvineného podľa § 382 písm. c/ Tr. por. odmietnuť.

Vyjadrenie prokurátora bolo zaslané obvinenému a jeho obhajcovi.

Najvyšší súd ako súd dovolací skúmal, či má podané dovolanie všetky obsahové a formálne náležitosti, či je prípustné, a či bolo podané oprávnenou osobou a pritom dospel k nasledujúcim záverom:

Podľa § 368 ods. 1 Tr. por. dovolaním možno napadnúť len právoplatné rozhodnutie súdu, ktorým bola vec právoplatne skončená. V posudzovanom prípade je napadnutým rozhodnutím uznesenie Krajského súdu v Trnave ako súdu odvolacieho. Proti takémuto druhu rozhodnutia je dovolanie prípustné. Dovolanie bolo podané obvineným Ing. A. R. prostredníctvom obhajcu, teda osobou oprávnenou podľa § 369 ods. 2 písm. b/, § 373 Tr. por., na Okresnom súde Piešťany, t.j. na mieste predpokladanom v ustanovení § 370 Tr. por., a v zákonnej 3-ročnej lehote. Dovolanie obvineného však nie je dôvodné.

Dovolací súd úvodom pripomína, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Nielen z označenia tohto opravného prostriedku ako mimoriadneho, ale predovšetkým zo samotnej úpravy dovolania v Trestnom poriadku je zrejmé, že dovolanie nie je určené k náprave akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších - mimoriadnych - procesných a hmotnoprávných chýb. Tie sú ako dovolacie dôvody taxatívne uvedené v ustanovení § 371 ods. 1 Tr. por., pričom v porovnaní s dôvodmi zakotvenými v Trestnom poriadku pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní sú koncipované podstatne užšie.

Dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená. Predstavuje tak

výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Preto sú možnosti podania dovolania, vrátane dovolacích dôvodov, striktne obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia riadna opravná inštancia a dovolanie nebolo chápané len ako „ďalšie“ odvolanie.

Dovolací súd nie je povolaný na revíziu napadnutého rozhodnutia z vlastnej iniciatívy, práve naopak z ustanovenia § 385 ods. 1 Tr. por. *expressis verbis* vyplýva, že je viazaný dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené. Viazanosť dovolacieho súdu dôvodmi dovolania sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Tr. por.) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Tr. por. z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Tr. por.

Obvinený v dovolaní namieta nesprávne právne posúdenie svojho konania, aj s ohľadom na vykonané, resp. nevykonané dôkazy, ktoré subsumoval pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por.

Dovolanie z dôvodu podľa ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

V rámci posudzovania existencie tohto dovolacieho dôvodu súd skúma, či skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní bol správne podradený (subsumovaný) pod príslušnú skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone. Len opačný prípad odôvodňuje naplnenie tohto dovolacieho dôvodu. Do úvahy prichádzajú alternatívy, že skutok mal byť právne kvalifikovaný ako iný trestný čin alebo, že skutok nie je trestným činom.

K uplatnenému dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. je potrebné ďalej uviesť, že pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia o existencii tohto dovolacieho dôvodu je dovolací súd vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili súdy prvého a druhého stupňa, teda dôvodom dovolania nemôžu byť nesprávne skutkové zistenia, čo je zrejmé z dikcie § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. Dovolací súd skutkové zistenia urobené súdmi prvého a druhého stupňa nemôže ani meniť, ani dopĺňať.

Inak povedané, vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi prvého, prípadne druhého stupňa, vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku, môže obvinený v dovolaní uplatňovať len námietky právneho charakteru, nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové sa pritom považujú tie námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne proti hodnoteniu dôkazov súdmi oboch stupňov. Dovolací súd nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať. Ťažisko dokazovania je v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, alebo korigovať len odvolací súd. Dovolací súd nie je možné chápať ako tretiu „odvoláciu“ inštanciu zameranú k preskúmaniu rozhodnutí súdu druhého stupňa.

V trestnom konaní platia zákonom stanovené pravidlá pre zisťovanie skutkového stavu veci a pre hodnotenie dôkazov. Podľa nich je potrebné zisťovať skutkový stav veci v rozsahu, ktorý je nevyhnutný pre rozhodnutie. Trestný poriadok nestanovuje žiadne pravidlá, pokiaľ ide o mieru dôkazov potrebných na preukázanie určitej skutočnosti, ani váhu jednotlivých dôkazov. Platí zásada voľného hodnotenia dôkazov vyjadrená v § 2 ods. 12 Tr. por., podľa ktorej orgány činné v trestnom konaní a súd hodnotia dôkazy získané zákonným spôsobom podľa svojho vnútorného presvedčenia založeného na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo i v ich súhrne nezávisle od toho, či ich obstaral súd, orgány činné v trestnom konaní alebo niektorá zo strán.

V predmetnej trestnej veci to znamená, že pre dovolací súd je rozhodujúce zistenie, podľa ktorého obvinený Ing. A. R. spáchal skutok tak, ako je uvedené v rozsudku súdu prvého stupňa. Tieto skutkové okolnosti obsiahnuté v popise skutku potom poskytujú spoľahlivý podklad pre naplnenie všetkých

zákonných znakov zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1 Tr. zák., zo spáchania ktorého bol obvinený uznaný vinným.

Obsahom dovolania obvineného je taktiež rozsiahle posudzovanie vykonaných dôkazov a polemizovanie so závermi súdov. Takéto námietky, smerujúce k hodnoteniu dôkazov spôsobom, ktorý by zodpovedal predstavám obvineného, svojim obsahom nenapĺňajú nielen dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., ale ani žiaden iný dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. teda nebol daný.

Nad rámec dovolací súd uvádza, že postupom zákonnej samosudkyne nebolo porušené právo obvineného na obhajobu. V zmysle ustanovenia § 253 ods. 3 Tr. por. je povinnosťou predsedu senátu dbať na to, aby hlavné pojednávanie nebolo zdržované výkladmi a prejavmi nesúvisiacimi s prejednávanou vecou. Nerušený priebeh hlavného pojednávania zabezpečuje predseda senátu najmä prostredníctvom upozornení, napomenutí, výstrah, prerušení prejavu, odmietnutí udelenia súhlasu na uloženie otázky. Samosudkyňa bola preto oprávnená odmietnuť, aby obhajca ukladal svedkovi niektoré otázky. Možnosť prerušenia prednesu záverečnej reči obhajcom obvineného, ak prednes vybočil zrejme z rámca prejednávanej veci, vyplýva z ustanovenia § 274 ods. 4 Tr. por. Ak samosudkyňa vyhodnotila uloženie otázky ako zrejme nesúvisiacu s vecou, mala právo usmerniť výsluch svedka.

Pokiaľ ide o namietané priestupky obvineného, súd prvého stupňa v odôvodnení rozsudku iba konštatoval prejednávanie 3 priestupkov proti občianskemu spolunažívaniu, ktoré boli odložené. Pri ukladaní trestu na ne pritom neprihliadol.

Vzhľadom na uvedené Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie obvineného Ing. A. R. podľa § 382 písm. c/ Tr. por. uznesením na neverejnom zasadnutí odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.